

Omgjøring av utslippstillatelser av hensyn til miljøkvaliteten i resipienten

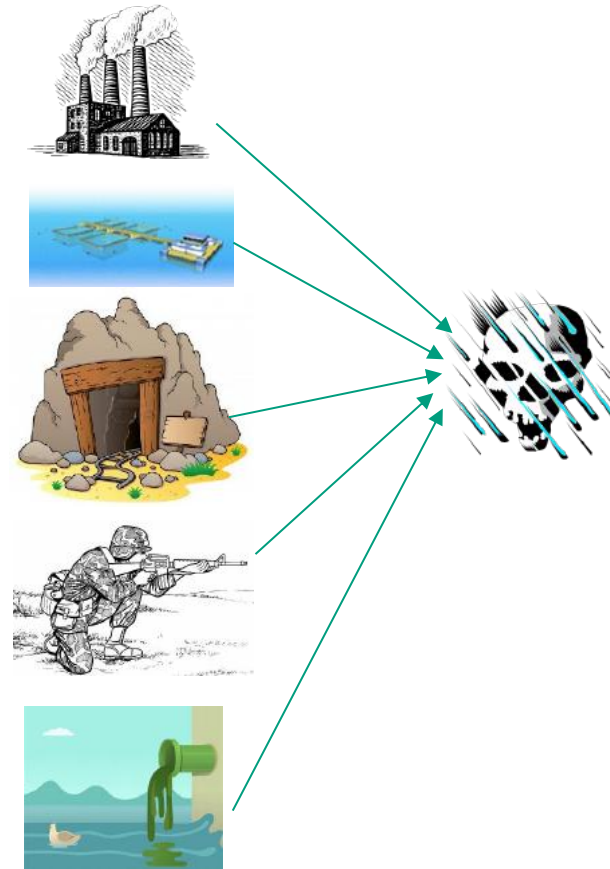
Norsk Vann, vann- og avløpsjuskonferanse

25.11.21 Ingrid Wang Larsen, NMBU

Kort om forurensningsloven

- Er «**sektorovergripende**»
- Lovens **formål (§1)**
 - Verne det ytre miljø mot forurensning og å redusere eksisterende forurensning
 - Sikre en forsvarlig miljøkvalitet
- Utpreget «**fullmaktslov**»

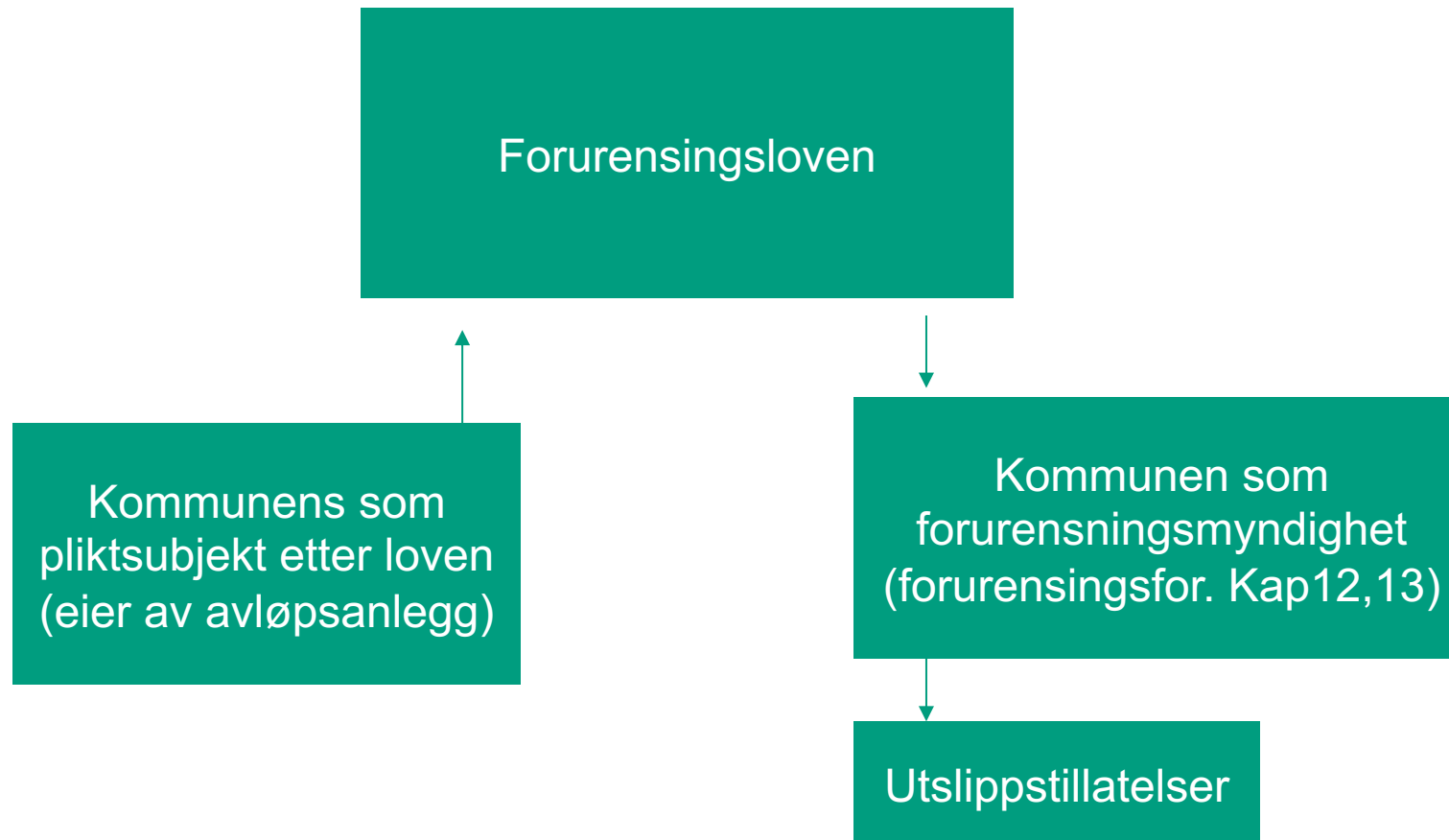
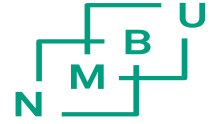
Forurensningslovens system for kontroll med forurensning

- Generell plikt til å unngå forurensning i § 7 første ledd («forbud» mot forurensning)

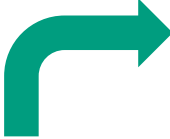
Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

- Utslipp fra avløpsanlegg er forbudt etter forurensningsloven § 7 første ledd
 - Men kan gjøres lovlig i kraft av en individuell tillatelse etter § 11.
-

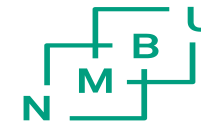
Omgjøring av utslippstillatelser til avløp og kommunens to roller

Retningslinjer for all myndighetsutøvelse etter loven – forurl. § 2

Operasjonalisert f.eks. gjennom vannforskriften 2001 (rettslig bindende miljømål, forurl. § 9)

- § 2. nr. 1 «Loven skal nyttes for å oppnå en miljøkvalitet som er tilfredsstillende ut fra en samlet vurdering av helse, velferd, naturmiljøet, kostnader forbundet med tiltakene og økonomiske forhold»
- § 2 nr. 3 «For å unngå og begrense forurensning og avfallsproblemer skal det tas utgangspunkt i den teknologi som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultater» («BAT»)
- § 2 nr. 5 «Kostnadene ved å hindre eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal dekkes av den ansvarlige for forurensningen eller avfallet» («forurenser skal betale»)

Omgjøring av utslippstillatelser av hensyn til miljøet

- Lovens § 18:

- Hva kan omgjøring gå ut:

- Kan oppheve, endre eller sette nye vilkår, eller trekke tilbake hele tillatelsen

- Når kan det gjøres til fordel for miljøet og til ulempe for tiltakshaver:

- Når det har gått 10 år («fri omgjøringsadgang», jf. Rt. 1995 s. 738 Norsk Fett- og Limindustri)
 - Skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt
 - Skaden eller ulempen kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren
 - Ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningene i vesentlig grad

- Pliktige hensyn ved omgjøringsvurdering (fjerde ledd)

Skal tas hensyn til «kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren» og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre»

- Forholdsmessighet mellom kostnader eller tap ved tilbakekall og det som oppnås ved at forurensningskilden fjernes, jf. Rt. 1995 s. 738
 - Plikt til ta hensyn til kostnadene for forurenser og avveie disse mot fordele og ulemper ved å omgjøre
 - Selve avveiningen = forvaltningsskjønn, jf. Rt. 1995 s. 738. Se også LF-2016-17908 (Jonsvatnet)
 - NB: Begrensingen gjelder ikke ved klage, jf. fvl. § 34.

- Plikt til å omgjøre:

- Nei jf. «kan») men...?

Noen problemstillinger knyttet til omgjøring av utslippstillatelser av hensyn til resipienten

- Hva er en forsvarlig resipientskvalitet?
- Hva er årsakene til en negativ utvikling i resipienten?
- Mange samvirkende årsaker og håndteringen i omgjøringssammenheng – hvordan fordele «byrden» med å nå et «felles mål»
 - Lik fordeling av byrden?
 - Byrden fordeles etter tiltakshavers bidrag til den samlede forurensningen?
 - Kost-nytte - omgjøring der miljøeffekten blir størst med minst kostnad?
- Eks. LF-2016-17908 (Jonsvatne)
 - «Likebehandling» av 90 hytteeiendommer
 - Kommunen: Hytteeiendommene representerte samlet sett en forurensningsfare – den samlede virkningen det sentrale, ikke det konkrete utslippet fra hver enkelt hytte
 - Lagmannsretten aksepterte kommunes som forsvarlig
 - Praktiske hensyn og faren for vilkårlig og usaklig forskjellsbehandling
 - Backer (1991):

«Et forholdsmessighetsprisnipp vil i tilfelle være lettest å anvende der vedtaket har sitt mål i seg selv, og det faller vanskeligere når vedtaket bare er ett middel blant mange til å realisere et felles mål. Det siste vil ofte være situasjonen i forurensningssaker, hvor målet er å bedre en miljøtilstand som blir påvirket av en rekke utslipp, og vedtaket overfor den enkelte forurensner derfor bare er ett middel blant mange. Her er det ikke bare spørsmål om å finne frem til nødvendige tiltak mot forurensningen, men også hvilke forurensningskilder som tiltakene bør konsentreres om. Det siste blir i stor grad et fordelingsmessig og politisk problem som naturlig hører under forvaltningens frie skjønn»
 - «Forskjellsbehandling» av hytteeiendommene og landbruk/bolig:
 - Ingen usaklig forskjellsbehandling: «Det er tilstrekkelig her å vise til at landbruksdrift, herunder hestehold, er i samsvar med den gjeldende reguleringsplanen for området, og bolighus likeså. Hytter er derimot definert som et sekundærformål, og dette bygger på et forvaltningsskjønn som domstolene ikke kan overprøve»

Takk for
oppmerksomheten!